

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTI ODJEL

ODLUKA

Aplikacija broj: 127/10
Medina PREVLJAK i drugi
protiv Bosne i Hercegovine

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasijedajući 10. aprila 2012. godine u Vijeću u sastavu:

Lech Garlicki, *predsjednik*
Päivi Hirvelä,
George Nicolaou,
Zdravka Kalaydjieva,
Nebojša Vučinić,
Vincent A. De Gaetano,
Ljiljana Mijović, *sudije*
i Lawrence Early, *registrar Odjela*

Uzimajući u obzir gore navedenu aplikaciju podnesenu 8. decembra 2009.,
Uzimajući u obzir izjašnjenja strana u postupku,
nakon vijećanja je donio slijedeću odluku:

ČINJENICE

Aplikanti, gđa Medina Prevljak, gđa Sabira Šahinović. gosp. Edin Prevljak i gđa Edina Rokvić su državljani Bosne i Hercegovine, rođeni 1939., 1961., 1963. i 1965. godine. Aplikante je pred Sudom zastupala Kebo & Guzin, advokatska firma s sjedištem u Mostaru. Vladu Bosne i Hercegovine („Vlada“) zastupala je njena zastupnica, gđa M. Mijić.

A. Okolnosti slučaja

Činjenice slučaja, onako kako su ih dostavile strane u postupku, mogu se sumirati na slijedeći način.

Aplikanti su bili registrovani vlasnici javnog puta koji prolazi pored njihove kuće u Konjicu.

Dana 27. septembra 2006. Općina Konjic je pred Općinskim sudom u Konjicu pokrenula građansku parnicu protiv aplikanata. Tvrdila je da su aplikanti greškom registrovani kao vlasnici puta i tražila je ispravku registra.

Dana 17. maja 2007. Općinski sud u Konjicu je odbio tužbeni zahtjev. Utvrdio je da su aplikanti stekli pravo vlasništva po osnovu dospelosti.

Dana 22. novembra 2007. Kantonalni sud u Mostaru presudio je u korist Općine Konjic uz obrazloženje da javni putevi ne mogu biti predmet sticanja prava vlasništva dosjelošću. Čini se da je registar potom izmijenjen, tako da je pravo vlasništva aplikantata na javnom putu izbrisano.

Dana 14. januara 2008. aplikanti su izjavili reviziju Vrhovnom sudu Federacije BiH, kao i apelaciju Ustavnom sudu BiH.

Dana 13. maja 2008. Ustavni sud BiH je odbacio apelaciju kao preuranjenu, jer se postupak još uvijek vodio pred Vrhovnim sudom. Aplikanti su upućeni da mogu ponovno podnijeti ustavnu apelaciju, nakon što Vrhovni sud donese svoju odluku.

Dana 4. decembra 2008. Vrhovni sud je odbacio reviziju jer vrijednost spora ne prelazi 10.000 konvertibilnih maraka (BAM), a slučaj nije postavio bilo koje pitanje koje se odnosi na primjenu materijalnog prava u drugih slučajevima.

Dana 9. januara 2009. aplikanti su podnijeli novu ustavnu apelaciju, kao što ih je uputio Ustavni sud u svojoj odluci od 13. maja 2008.

Dana 17. septembra 2009. Ustavni sud je odbacio apelaciju zbog proteka roka za podnošenje. Utvrdio je da revizija ne predstavlja efikasan pravni lijek zbog čega su aplikanti trebali podnijeti ustavnu apelaciju u roku od 60 dana od donošenja presude od 22. novembra 2007. Dana 3. novembra 2009. aplikanti su tražili od Ustavnog suda da preispita svoju odluku s obzirom na činjenicu da su oni u istoj stvari već podnijeli prvu apelaciju 14. januara 2008. Dana 29. juna 2010. Ustavni sud je prihvatio zahtjev. Dana 12. oktobra 2011. ispitao je meritum slučaja i odbio ga kao očigledno neosnovan.

B. Relevantno domaće pravo i praksa

1. Zakon o cestama iz 2002. ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/02 i 18/02)

Zakon o cestama iz 2002. bio je na snazi u relevantnom periodu (od 22. februara 2002. do 23. marta 2010). Član 4. ovog Zakona je propisivao da je javna cesta dobro od općeg interesa i da se na javnim cestama ne može sticati pravo vlasništva niti druga prava. Zakon o cestama iz 2010., stupio na snagu 23. marta 2010., sadrži slične odredbe (vidjeti član 3. ovog Zakona).

2. Zakon o parničnom postupku iz 2003. ("Službene novine Federacije BiH", br. 53/03, 73/05 i 19/06)

Zakon o parničnom postupku iz 2003. je na snazi od 5. novembra 2003. Prema članu 237. ovog Zakona revizija, u pravilu, nije dozvoljena ukoliko vrijednost pobijanog dijela presude ne prelazi 10.000 BAM, ali Vrhovni sud može izuzetno

prihvatiti da razmatra takav slučaj ukoliko utvrdi da slučaj postavlja pitanja koja utječu na primjenu materijalnog prava u drugim slučajevima.

3. *Pravila Ustavnog suda ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 60/05, 76/05, 64/08 i 51/09)*

Važeća Pravila su na snazi od 31. augusta 2005. Prema pravilu 70. stranka može, u slučaju da se otkrije neka činjenica koja je po svojoj prirodi mogla odlučno utjecati na ishod spora i koja, kad je odluka bila donesena, nije bila poznata Ustavnom sudu i nije razumno mogla biti poznata toj stranki, tražiti od Ustavnog suda, u roku od šest mjeseci nakon što je stranka stekla saznanje o toj činjenici, da preispita svoju odluku.

4. *Praksa Ustavnog suda u pogledu revizije*

U principu, ukoliko se ustavna apelacija odnosi na građanski postupak čija vrijednost spora ne prelazi 10.000 BAM, revizija se ne smatra efikasnim pravnim lijekom iz razloga što Vrhovni sud preispituje meritum ovakvog slučaja samo izuzetno (član 237. Zakona o parničnom postupku iz 2003). Prema tome, Ustavni sud neće ovakav slučaj odbaciti zbog neiscrpljivanja samo iz razloga što apelant nije izjavio reviziju. Shodno tome, Ustavni sud će odbaciti ovakvu apelaciju zbog proteka roka podnošenja ukoliko je apelant čekao ishod svoje revizije, tako da je podnio ustavnu apelaciju nakon proteka roka od 60 dana od donošenja drugostepene odluke (osim ukoliko Vrhovni sud izuzetno odluči da preispita meritum slučaja). Međutim, ukoliko apelant podnese ustavnu apelaciju paralelno s revizijom, Ustavni sud može odbaciti apelaciju kao preuranjenu do okončanja postupka po reviziji, čak ukoliko vrijednost spora ne prelazi 10.000 BAM. U tom slučaju, apelant ima mogućnost da podnese drugu ustavnu apelaciju u roku od 60 dana od donošenja odluke po reviziji (bez obzira da li je Vrhovni sud ispitivao meritum slučaja ili ne).

ŽALBA

Aplikanti su se žalili prema članu 6. Konvencije i članu 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju zbog ishoda postupka koji je gore opisan. Oni su se također žalili prema članu 6. Konvencije da su kontradiktorne odluke Ustavnog suda od 13. maja 2008. i 17. septembra 2009. realno osporile njihovo pravo na pristup sudu.

PRAVO

A. Član 6. Konvencije (ishod građanskog postupka)

Žaleći se na ishod građanskog postupka koji je gore opisan, aplikanti su se pozvali na član 6. koji garantuje pravo na "pravično suđenje". Vlada nije podnijela izjašnjenje s tim u vezi.

Treba imati na umu – s obzirom da je ovo vrlo često izvor nesporazuma na strani aplikanta – da se “pravičnost” prema članu 6. ne odnosi na “suštinsku” pravičnost (koncept koji može biti primijenjen samo do strane postupajućeg sudije u postupku), već se radi od “proceduralnoj” pravičnosti. U praktičnom smislu, ovo se odnosi na provođenje adversalnog postupka u kojem se stranke saslušavaju i nalaze se u istoj situaciji pred sudom. Ukoliko bi bilo drugačije, Sud bi djelovao kao sud treće ili četvrte instance čime bi se narušile granice njegovog postupanja (vidjeti *Garcia Ruiz v. Španije* [GC], no. 30544/96, § 28., ECHR 1999-I).

Aplikanti u predmetnom slučaju su ostvarili koristi adversalnog postupka; omogućeno im je da iznesu argumente i dokaze za koje su smatrali da su relevantni za njihov slučaj; i ostvarili su mogućnost da efikasno osporavaju argumente i dokaze koje je iznijela suprotstavljena strana. Svi njihovi argumenti koji su, gledano objektivno, relevantni za rješenje slučaja bili su blagovremeno saslušani i razmatrani od strane sudova, te je činjenični i pravni osnov osporenih odluka detaljno iznesen. Postupci u cjelini su stoga pravični. Slijedi da je ova žalba očigledno neosnovana i stoga mora biti odbijena prema članu 35. stav 3(a) i stav 4 Konvencije.

B. Član 6. Konvencije (pristup Ustavnom sudu)

Aplikanti su se dalje žalili prema članu 6. da im je osporen pristup Ustavnom sudu. Vlada se nije složila.

Sud ponavlja da član 6. ne obavezuje tuženu stranu da osniva žalbene sudove ili kasacione sudove, ali kada ovi sudovi postoje, garancije iz člana 6., kao što je efektivno pravo pristupa sudu za utvrđivanje građanskih prava i sloboda, moraju biti ispunjene (vidjeti *Vusić protiv Hrvatske*, br. 48101/07, § 38., od 1. jula 2010). U predmetnom slučaju, Ustavni sud je odbacio prvu apelaciju koju su aplikanti podnijeli paralelno s revizijom, te je uputio aplikante da mogu podnijeti drugu ustavnu apelaciju nakon što Vrhovni sud donese svoju odluku. Tačno je da je u suprotnosti s takvom uputom i praksom Ustavnog suda koja je gore navedena, njihova druga ustavna apelacija također odbačena. Međutim, ta greška je naknadno ispravljena i Ustavni sud je u konačnici preispitivao meritum ovog slučaja. Iz tog razloga, ovaj dio aplikacije se također mora odbiti kao očigledno neosnovan prema članu 35. stav 3(a) i stav 4. Konvencije.

C. Član 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju

Posljednje, aplikanti su se žalili prema članu 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju na ishod postupaka koji su gore opisani. Vlada se nije izjasnila s tim u vezi.

Sud zapaža da su osporeni građanski postupci doveli do gubitka prava aplikanta na javnu cestu. S obzirom da je ovo realno dovelo do nacionalizacije njihove imovine, garancije člana 1. Protokola br. 1 se primjenjuju na predmetni slučaj. Sud dalje zapaža da su aplikanti stekli pravo usljed počinjene greške i u suprotnosti domaćem zakonu (vidjeti član 4. Zakona o cestama iz 2002). Kao opći princip, ne bi trebalo onemogućiti javne organe da isprave počinjene greške, čak i

ukoliko su one posljedica nemarnog postupanja. Suprotno stanovište bilo bi protivno doktrini neosnovanog obogaćenja (vidjeti *Moskal protiv Poljske*, br. 10373/05, § 73., 15. Septembar 2009). Ispravka u registru je imala za cilj upostavljanje ispravne situacije koja je u skladu s zakonom, što predstavlja legitiman cilj. Njegovi efekti (gubitak prava aplikanata) doveli su do uspostavljanja stvari u stanje kakvo bi postojalo da nije došlo do pogrešne primjene zakona (vidjeti, poređenja radi, *Saliba protiv Malte*, br. 4251/02, od 8. novembra 2005., odnosi se na rušenje nelegalno izgrađenog objekta). Također, postoji očigledni i obvezujući opći interes da su javni putevi dostupni svima. Slijedi da ovaj dio aplikacije također mora biti odbijen kao očigledno neosnovan prema članu 35. stav 3(a) i stav 4. Konvencije.

Iz gore navedenih razloga, Sud jednoglasno

Proglašava aplikaciju neprihvatljivom.

Lawrence Early
Registrar

Lech Garlicki
Predsjednik